

גליון מס' 192

שבת פרשת שלח תשפ"ה

אמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

על פי ה'

הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מביא בשם הצדיק הירושלמי, רבי זלמן בריזל זצ"ל שסיפר מעשה נורא: "לפני כ-200 שנה, באחד מלילי שבת קודש, ערך רב העיר צ'רנוביץ - בעל ה'באר מים חיים', רבי חיים טירר זצ"ל, 'עליית נשמה'. והנה, הוא מתאר כי ראה עצמו בעולם העליון, ולפניו עברו נשמות רבות שכבר היו בעולם הזה, ובלית ברירה עקב מעשיהן, נגזר עליהן לרדת שוב לעולם הזה. אותן נשמות מיררו בבכי והתחננו לפני בורא עולם בכסא הכבוד: 'מלך מלכי המלכים, הלא אנו כה סובלות כאן בעולם העליון מכל עוון שחטאנו בעולם השקר למטה, ואיננו רוצות לרדת שוב למטה ולסכן את עצמנו בפיתויים הדמיוניים. ענו להם מלאכי מרום ואמרו: "דעו לכן, דבריכם נכונים לדורות הקודמים בהם היו מדקדקים עם האדם על כל פעולה ומעשה, אך בדורות האחרונים הללו שיש יותר קושי לעבוד את ה', כל מעשה קטן וכל פעולה קטנה לכבוד בורא עולם עושה רושם רב ביותר למעלה, ואף לא מדקדקים עם האדם על כל דבר כמו בדורות הקודמים". ואז שמע הצדיק את המלאכים עונים ואומרים דבר חשוב: "אמנם, בדבר אחד דורשים מכל אדם בדורות האחרונים להתחזק, והוא בעניין האמונה בחי העולמים. ובעיקר - לעקור את קליפת 'אם הייתי עושה כך וכך'. לפי שכל המחשבות שחושב האדם: 'אם לא הייתי עושה כך - לא הייתי מפסיד...' 'אם הייתי עושה כך - הייתי מצליח ומרוויח' - כל אלו מחשבות כפירה ואפיקורסות גמורה, לפי שאין כח בעולם לשום נברא שבעולם לעשות דבר שהוא כנגד רצון ה'".

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג, טז)

פעם אחת נכנס הגאון המופלא רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל לביתו של מרן שה"ת הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל. במקום המתינו כבר מספר אנשים, אך נכדו של הרב הכניס את הרב גניחובסקי לפניו. אחד הממתנים שלא הכיר את הרב גניחובסקי זעם על כך שמכניסים אותו לפניו. הרב קניבסקי שמע את תגובתו של אותו יהודי, ואמר, נאמר בתורה ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ותרגם יונתן בן עוזיאל, וכדי חמא משה ענוותנותיה קרא משה להושע בר נון יהושע [כאשר ראה משה ענוותנותו קרא משה להושע בן נון יהושע]. נשאלת השאלה מה ענין ענווה לכאן? ביאר בספר אוהב ישראל (ליקוטים פרי' שלח) על פי המובא במדרש שתחיית המתים תהיה על פי סדר אותיות הא'-ב', האנשים ששמותיהם מתחילים באות א' יקומו ראשונים, וכן הלאה על פי סדר האותיות, ואם כן כשמשה רבינו קורא להושע יהושע הוא גורם לו בכך לקום מאוחר יותר בתחיית המתים, כי יקום עם אנשי האות י' ולא עם אנשי האות ה'. אלא שבמדרש אמרו עוד שהענווים יוקדמו ויקומו מיד בתחילה שלא לפי סדר האותיות. ומשראה משה את ענותנותו של יהושע הבין שאין הוא גורם לו הפסד ואיחור בתוספת האות י' לשמו ולכן הוסיפה לו. סיים מרן הרב קניבסקי את דבריו ואמר, רואים מכאן שהענווים הם ללא תור וללא סדר.

יש לציין שמקור המדרש הנ"ל אינו ברור, אמנם בספר בית א- להים למבי"ט (שער היסודות פני"ה) כתב על דרך הקבלה, בתהלים כתוב "דבקה לעפר נפשי חייני כדברך", כי התחיה תהיה בסדר אותיות האלפ"א בית"א, ואם כן אדם הראשון יהיה ראשון, וכן אברהם יהיה ראשון לאבות. ובסוף דבריו כתב המבי"ט שמסתבר שיקומו לפי סדר הדורות, ואדם הראשון יקום ראשון, והדור האחרון יהיה האחרון שיקום, ומבין אנשי כל דור ודור יקומו המתים לפי סדר האותיות. (בארה של תורה)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו מרן

הראשון לציון

חכם מרדכי

אליהו

זצ"ל זיע"א

(כה' סיון תש"ע)

מרן הגאון המקובל רבי מרדכי אליהו זצ"ל נולד בכ"א באדר ה'תרפ"ט. לאביו: המקובל רבי שלמאן אליהו זיע"א ולאִימו: מרת מזל ע"ה (נכדת אחות ה"בן איש חי") הרב היה מנהיג, גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים, ענוותן, בעל רוח הקודש. רבים נושעו בזכות ברכותיו. למרות העוני ששרר בבית הוריו שקד הרב על התורה אף לאור הנר. התייתם מאביו בגיל 11 בהיותו כבן 31 התמנה לדיין בבית הדין הרבני בבאר שבע, והיה לדיין הצעיר ביותר בישראל. לאחר מכן עבר לבית דין בירושלים, ולאחר שלוש שנים התמנה לדיין בבית הדין הרבני הגדול. כיהן בתפקיד הראשלי"צ והרב הראשי לישראל בשנים ה'תשמ"ג-ה'תשנ"ג. הרב מסר נפשו למען הפצת התורה וקירוב ישראל בארץ ובעולם. קירב רחוקים לתורה ולמצוות באמצעות ביקוריו התכופים בקיבוצים, במושבים ובבתי ספר. הרבה להסתובב בקהילות יהודיות בעולם ולחזק את ידיהם בשמירת שבת, חינוך הילדים רבנו נלב"ע בכ"ה בסיוון ה'תש"ע. ציונו בהר המנוחות בהלווייתו השתתפו יותר מ-100.000 אנשים. רבנו חי ופעל כ-81 שנים ת.נ.צ.ב.ה.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

'תורה מתוקה מסופר' \ ספור על רבנו מרן הראשלי"צ חכם מרדכי אליהו זצ"ל זיע"א

ספר הרב יעקב כהן מהוצאת הספרים "שיח ישראל", כי בילדותם היו מגיעים לישיבת "פורת יוסף", שם למד הרב זצ"ל. בתקופה ההיא היה עני גדול, והישיבה לא הייתה נותנת ספר כי אם במדה, קוביית ספר לכל בחור ישיבה, להמתיק את השתיה שלו. ספר הרב כהן: הרב זצ"ל בודאי היה רוצה לטעם את הממתק הנדיר הזה, אבל היה מתגבר על עצמו ונותן לי את קוביית הספר שלו בכל פעם. כך היה מושך אותי ללמוד בישיבה – בתחלה כדי לקבל את קוביית הספר, ואחר כך כבר מצאנו את המתיקות של התורה בין דפי הגמרא... הרב יעקב כהן היה מסים ואומר: מהרבה רבנים למדתי תורה, אבל את המתיקות שלי קבלתי ממרן הרב אליהו זצוק"ל. לימים, כשהודיתי לו על כך, אמר לי הרב בעונה: "איך צריך להודות לי. עשיתי את זה למען עצמי. שמתי לב כי הספר גורם לעיפות, וכיון שרציתי לנצל כל רגע וללמד תורה כחפצי, העדפתי לשנות תה מר, שהוא מעורר, ולתת לך את קוביית הספר".

הסיפור המופלא הבא הובא ע"י ר' משה הררי, מחבר סדרת ספרי ההלכה 'מקראי קודש'. גם גיסו ר' עידו אלבה היה איתו והעיד על כך: בליל שבת חורפי וסוער במיוחד הם היו עם הרב. הצדיק יצא ל'שלום זכר' אצל אחת המשפחות בשכונת קריית משה. לאחר שבירך את - המשפחה, המשיך לביה"כ לתפילת הבקשות. באותה שבת היה גשום מאוד. ליווינו את הרב וראינו כי כל הזמן ירד גשם, פרט לשעה שבה הרב הלך ברחוב. באותן הדקות, הגשם פסק. ברגע שהרב נכנס לתוך מבנה הגשם הסוער התחדש. כשיצאנו מהבקשות – בביה"כ ראינו, כצפוי, שהגשם פסק. לא התאפקנו ואמרנו לרב: "אומרים על הרב, שבכל פעם שהוא הולך בחוץ, הגשם פוסק, וכאשר הוא בבית הגשם מתחדש". הרב הזדעזע למשמע דברינו ואמר: "בגללי הגשם פוסק? אם זה תלוי בי, אני גוזר עכשיו שירד גשם". באותו הרגע שסיים את דבריו התחיל לרדת גשם. הרב, שהיה ללא מעיל, נרטב כולו ואני כל כך הצטערתי, שגרמתי לצדיק צער. גם בגלל שנרטב בגללי וגם בגלל שגילתי את סודו.

סיפר בנו של הרב: "בכל יום שישי אחה"צ, אבא עזב את הבית למטרה לא ידועה. אף אחד מבני הבית לא ידע לאן. הדבר עורר סקרנות בקרב כולם. וכך גם אצלי. כשהייתי בן שבע חשבתי ביום שישי הקרוב אלך אחרי אבא מבלי שיראה ואבדוק את סיבת היעדרו, ואכן כך עשיתי. ביום שישי הצטרפתי אל אבי, בלי ידיעתו. אבי הלך ברחובות ירושלים, חצה את רחוב יפו, ונכנס לבניין. אף אני נכנסתי אחריו, והמשכתי במשימה שנטלתי על עצמי, וכך ראיתי: התכסה הרב בבגדי לבן, נעל מגפיים ונכנס למקום שנכנס. עקבתי אחריו פנימה אל החדר, לא ראיתי דבר פרט למיטה, ואשר עליה מכוסה סדין לבן. במשל זה נתפסתי על ידי אבי, ששאל אותי למעשיי והוציא אותי אל מחוץ לחדר. כשיצא מהחדר, שאלתיו למעשיו ואמר לי: "יהודים רבים נפטרים סמוך לכניסת השבת, ואין מי שיעשה להם 'טהרה', את זה אני עושה".

(מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

מחאה לשמה!

וּיִמָּצְאוּ אִישׁ מִקֵּשׁ עֲצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (טו, לב)

העם היהודי לאורך הדורות הקפיד באופן מיוחד על שמירת השבת של היחיד והציבור. רגש האחריות והערבות הדדית התבטא במיוחד במצוה זו שהיא בגדר 'אות' בין הקב"ה לעם ישראל, ומשמשת כתעודת זהות של כל יהודי באשר הוא.

לפני שנים, בימים שעוד טרם שררו בארצנו הקדושה חוקי-עזר עירוניים, כפי שיש בימינו, ביום שבת קודש אחר הצהריים היו רואים ברחובות הראשיים של ירושלים [רחוב 'יפו', וכדו'] מחזה נורא ואיום: מכוניות נוסעות, חנויות פתוחות, בתי קפה ומסעדות ודוכני רוכלים - ממש כמו בימות החול. יהודים כואבים יצאו והפגינו נגד מחללי שבת. והמכות האכזריות שספגו מידי השוטרים הבריטים והערבים, שהוסתו ע"י פורקי עול חילונים, היו לבלי נשוא. באותו זמן נדברו גם תלמידי 'פורת יוסף' ביניהם, וראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בראשם, לעשות פעולה ומחאה לריסון מחללי שבת - אבל... בדרכי נועם! כיצד עשו: זוגות זוגות יצאו הצעירים בשבת אחה"צ, ונעמדו ליד הרוכלים הכושים, מוכרי הפירות והפיצוחים. כל יהודי שניגש לקנות, הזכירו לו בנימוס: "שבת היום!", "שבת היום!". הלה בראותו לפניו בחורים נעימי הליכות, במלבושים נאים ופנים מסבירות, אומרים בניחותא "שבת היום!" - נתמלא בושה, נסוג לאחוריו ולא קנה. הרוכלים ניסו להתלונן עליהם בפני השוטרים הבריטים, שעמדו מן הצד. אך השוטרים השיבו כי זכותם של הבחורים לדבר, ואם אינם צועקים או מתקוטטים - אין לשוטרים שום סיבה לעכב אותם. קרה פעם שאחד הרוכלים הכושים פרץ בבכי: במשך כל השבוע חיכה ליום זה, להתפרנס ממנו, והנה מפריעים לו! ניגש אליו רבינו זלה"ה ואמר: "המתן עד הערב, ואני אמכור לך תוך שעה קלה את כל מרכולתך... אם לא תימכר הסחורה תוך חצי שעה, אקנה בעצמי מידך את הכל...". אמר ועשה. כיון שירד הלילה, אחרי יציאת השבת, מכר בדקות ספורות את כל הסחורה של אותו רוכל... ביום שישי אחד לפנות ערב, יצא רבינו מביתו ל'קבלת שבת' בבית הכנסת בשכונת הבורכים. בדרכו ראה ברחוב הראשי של השכונה, רחוב דוד, את מצחצחי הנעליים שעדיין יושבים על גבי שרפרפיהם ועושים מלאכתם - למרות השעה המאוחרת - ולבו נתחמץ בקרבו. עמד וחשב לעצמו: אם אגש ואוכיחם בפשטות: "אחים, השבת קרבה ובאה", מי ישמע לקולי?! לפתע נצנץ במחשבתו רעיון מקורי ביותר, וכדרכו בקודש, הסמיק מיד מעשה למחשבה. הלך בזריזות לבית הכנסת 'אברהמוף', שם התאספו עשרות ישישים חכמי סודות ורזים, משיבת המקובלים, אשר נהגו ללבוש לכבוד ש"ק בגדי לבן ומראה הוד נסוך על פניהם כמלאכי השרת. באותה שעה התכוונו החכמים ועמדו לצאת השדה לקראת כלה, לקבל פני שבת מלכתא בפאתי הישוב, בשדות הפתוחים מחוץ לעיר [בשכונת 'תל ארזה' של הימים ההם], כמנהג גורי הארץ ו"ל ותלמידיהם מקדמת דנא. הרהיב רבינו ועצר בהם, ויקרא: "הנכם משתדלים, רבותי, להקביל פני שבת מלכתא בתכלית ההידור, בכל הכוונות והיחודים... אבל מה נעשה לאחינו פורצי גדרות בלב שכונה זו, שעדיין יושבים עם כניסת ש"ק ומצחצחים את הנעליים...?! בואו ונצא לקראתם בעת הכנסת כלה, היא שבת מלכתא!". שמעו הזקנים לקולו [אף שהיה צעיר מהם בעשרות שנים], יצאו מבית הכנסת ושינו את מסלול הליכתם. תחת שהיו פונים תמיד לקראת כלה, מערבה, לכיוון שכונת 'תל ארזה', פנו הפעם מזרחה לעבר מצחצחי הנעליים. אותם נערים, בראותם מרחוק קבוצה של חכמים ישישים בבגדי לבן, עטורי שיבה והוד באים לקראתם, מיהרו ונסו מן המקום מרוב יראה ואימה, כל עוד נפשם בקרבם... פעולה נפלאה זו, אחת מיני רבות, סימלה את דרכו המיוחדת של רבינו בענייני תוכחה ומחאה. מעולם לא התעסק במחאות בעלמא, כדי לצאת ידי חובה, אלא חיפש בחכמת ליבו אחרי תחבולות וטכסיסים, אשר יועילו, כדי להפיק מן המחאה את התוצאה המבוקשת - ולגדור את הפרצה. [מתוך 'וזאת ליהודה']